

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prva vest o nesreči na Stolu je došla v Ljubljano na Veliki četrtek zvečer. Ob 10. uri zvečer so

izvedeli o nesreči na stanovanju Cerkovih starišev. Ko so materi pravili, da se je zgodila na Stolu neka nesreča, se je mati kar naslonila in v zli slutnji je vzdihnila: „Je že moj sin!“ Le počasi so materi in očetu povedali, da sta izgubila zadnjega sina, oporo za stare dni. Oče in mati sta neotlažljiva, vedno večja je bolest ob bridki izgubi. Oče, 60 let stari vpokojeni davkar, je ves čas tiho ihtel in samo vzdihoval: „Sem mislil, da mi bo podpora na stare dni, pa Bog je tako hotel, naj bo po njegovi volji, če bi te nesreče ne bilo, bi bilo morda še kaj hujšega. Bog je tako hotel.“ Pač velikan ta oče v svojem trpljenju. Pri Cerkovih tisto noč ni nihče zatislil očesa. Vso noč so bdeli in čakali, ako morda vendar-le ne pride kak prekleto strašne vesti. Sestra dr. Cerkova se je takoj odpeljala z Žerovnico, od koder je mogla poslati le potrdilo, da je brat mrtev. Vse sočustvuje z nesrečnim očetom g. Cerk in materjo.

Tudi prvega sina jima je ugrabila nesreča. Pred leti jima je umrl 17 let stari sin, ki je padel, ko se je vozil na takozvanih „Rollschuhen“, ter se nevarno notranje poškodoval. Kruta usoda pa se ni zadovoljila z eno žrtvijo, sedaj je ugrabila tudi drugega sina, mladega moža najlepših sposobnosti, krepkega značaja, ki je vžival povsod največji ugled.

Sestra ponesrečenega profesorja dr. Cerk, gđc. Anica Cerk, ki se je z rešilno družbo odpeljala na Gorenjsko, v nadi, da morda vendar-le dobi brata še živega in mu pomaga, se je z opoldanskim gorenjskim vlakom vrnila v Ljubljano, Ljubljenegega brata ni videla več živega. Pa tudi k trupu jo niso pustili, ker je imel ponesrečeni dr. Cerk strahovito razbito glavo. Anica je pripovedovala uredniku „Slovenca“, ki je obiskal Cerkovo družino: „Ko je odhajal, sem mu spekla poglavo. Milo me je pogledal in mi dejal: Bog povrni, od srca sem ti hvaležen za to! Potem me je pa prosil, naj mu shranim 40 K, ker preveč denarja noče seboj. Vzel je seboj 50 K. Vtisek imam, da to pot ni rad šel, nekoč pa je obljubil, da pojde z dijakom, in sedaj so ga vedno opominjali na to obljubo. Vedno so ga izpraševali: Kdaj bomo šli? Rekli smo mu pri odhodu: Če bo slabo vreme, ne pojdi! Pri odhodu je še dejal: Če bo slabo vreme, ne pojdem naprej, potem pa je šel...“ Sestra in mati sta zopet bridko zaplakale. „Oh“, je vzkliknila solzna Anica, „pa še vedno upam, da je živ, saj mi ga niso mrtvega pokazali.“

Pogreb.

Truplo profesorja dr. Cerk so prepeljali na velikonočno nedeljo popoldne ob 4. uri v Ljubljano, kjer je bil vojaški pogreb. Dr. Cerk je bil rezervni častnik. Pripeljali so ga na Cerkovo dom v Ilirsko ulico št. 21, da je mati še enkrat videla svojega ubogega sina. Pogreb se je vršil na velikonočno nedeljo ob 5. uri popoldne. Ljubljana že dolgo ni videla takega pogreba. Velikanska množica ljudstva je spremljala nesrečno žrtev naših strmih gor. Še tako trdo srce se je moralo omečiti, ko se je slišalo bridko litanje si volasega očeta in mamicе ter sester, ki so na tako žalosten način izgubili edinega sina, edinega brata.

Nadvojvoda v smrtni nevarnosti.

Nadvojvoda Karol Franc Jožef se je peljal dne 5. aprila s posebnim vlakom iz Lvova v Galiciji v mesto Kolomea; hotel se je peljati še dalje v Kyrvo na obisk svoje soproge nadvojvodinje Cite. Vsled velikega sneženega viharja, ki je divjal zadnje dni velikonočnega tedna v Galiciji, so bile brzozjavne in telefonične žice potrgane, železniški tir pa vsi zasuti od debelega snega. Prometno vodstvo v Lvovu je poslalo po progi, po kateri je vozil vlak nadvojvode, najmočnejši stroj, s pripravo za odvijanje snega. Ta stroj je vozil z vso silo po progi v sneženem metelju naprej proti posebnemu vlakcu, v katerem se je vozil Karol Franc Jožef. Nadvojvoda je bil v smrtni nevarnosti. Le nekaj metrov še, in lokomotiva bi bila trčila z vso silo v posebni vlak. Zgodila bi se bila grozno velika nesreča. Ker ni bilo v bližini nobene hiše, bi bila torej vsaka pomoč izključena. V zadnjem hipu je strojevodja lokomotive opazil nadvojvodov vlak, hudo zabrlizgal, ustavil stroj ter začel voziti z njim nazaj v nasprotno smer. Tako se je preprečila strašna nesreča. Nadvojvodov vlak je nato vozil zopet nazaj, od koder je pripeljal. Ker so bile brzozjavne žice potrgane, železniška uprava kaže ni vedela, po kateri progi vozi nadvojvodov vlak.

Razne novice.

* Godovi prihodnjega tedna:

- 14. bela nedelja, Justin.
- 15. ponedeljek, Helena, kraljica.
- 16. torek, Kariš, mučenec.
- 17. sredo, Rudolf.
- 18. četrtak, Apolonij, mučenec.
- 19. petek, Leon IX., papež.
- 20. sobota, Neža, devica.

* Tečaj za župane, svetovalce in odbornike ter sploh vse ukazeljne može in mladeniče se vrši na belo nedeljo, dne 14. t. m. v Mariboru Flöbergasse 4. Začetek ob 10. uri dopoldne. Konec ob pol 5. uri. Predavali bodo dr. Krek, dr. Pegan, dr. Korošec, dr. Leskova, Roškar, Pišek.

Osebnost. Deželni odbor je imenoval g. Josipa Kodre za deželnega okrajnega živinozdravnika na Vranskem.

* Iz šole. Učitelj Julij Šadnik v Št. Pavlu pri Preboldu je dobil večmesečni dopust, na njegovo mesto je imenovana začasno pomožna učiteljica Marija Wudler; pomožni učitelj Bogomir Zdošek je prestavljen z Vranskega v Grize; v Ljubčini pri Celju sta nastavljeni: kot pomožna učiteljica Julijana Samobor in kot pomožni učitelj Josip Gosak. — Za učitelja na ljudski šoli v Prihovi je nastavljena Antonija Režavek.

* Iz finančne službe. Deželno finančno ravnanstvo je imenovalo davkarske oficijale: Antona Planinca, Rudolfa Volauška, Roberta Štefica in Otokarja Horvata za davčne oskrbnike devetega plačilnega razreda; davčne asistente Avgusta Kauferja, Fridrika Mikelnja, Karla Vizjaka, Ivana Vidmarja, Josipa Kajča, Franca Bikoška, Franca Pihlerja, Stefana Sirca, Janeza Videmška in Ferdinanda Letniga za davčne oficijale desetega razreda.

* Iz pošte. Topničarski rednik gospod Anton Serapin je imenovan za poštnega pristava v Celju; g. Cirilko Novak iz Šmarja pri Jelšah, ki je napravil dne 1. aprila v Mariboru tečaj za poštno uradnike z odliko, bo nastavljen za poštnega uradnika v Makolah.

* Evharistični shod na Dunaju. Za ta shod ki se vrši meseca septembra, se je prijavilo iz Angleškega 800 oseb, iz Belgije 500, iz Pariza 300. Na Dunaju bo iste dni ogromno mnogo ljudstva. Samo iz Hrvaškega je naznanjenih okrog 4000 mož, ki pridejo na kongres v narodni noši.

* Naša stranka mora skrbeti, da se pristaši medsebojno podpirajo, zato kupujmo pri naših trgovcih, oddajajmo dela našim obrtnikom in zahajajmo k našim gostilničarjem. Naši pristaši so nam najbližji, podpirajmo jih!

* Radi šolskih knjig za srednje šole, to je gimnazije, realke, učiteljske itd., je izdal naučni minister važno odredbo. Dosedaj so se leto za leto menjavale knjige, ki so potrebne na teh zavodih. Tiskale so se razne učne knjige, nekatere samo za par let, potem so se pa uvečle zopet nove. Marsikateri dijak bi lahko ceneje kupil stare knjige, ki so bile še rabe, a odredbe so bile take, da mnogo najboljših knjig ni bilo več za učno rabo potrjenih. Starši so izdajali velike svote za nakup vedno novih knjig. Novejša odredba naučnega ministra določa, da ostanejo enkrat potrjene učne knjige vsaj pet let v veljavi. Ta določba stopi v veljavo že začetkom šolskega leta 1912-13.

* Nemška olika. Še zadnje dni velikonočnega tedna, ko hrani vsak človek v sebi vsaj nekaj čuta žalostnega spomina na oni čas, ko je trpel in umrl na križu Kristus, naš Bog, ko bi moralo pri poštenih ljudeh vsaj za nekaj časa izginiti sovraštvo do nasprotnika, še ta čas naši zagriženi narodni nasprotniki niso mogli mirovati. Na velikonočno soboto zvečer, ko se je stemnilo, se je priklatlila cela truma gosposko oblečenih gospodekov in frajlic v Mariboru pred hišo posl. dr. Verstovškega. Začeli so tuliti svoj „Heil!“, prepevali izzivajoče nemške pesmi, padali so celo strelji, piskali so s trobentami, klicali na korajžje in sploh uganjali take burke kot našemu maškare v pustu. Tulili so več časa tako silno, da so se celo otroci v dr. Verstovškovi hiši, ki so že spali, zbudili. Dr. Verstovška ni bilo doma. Lepa družba teh omikancev je klicala pri svojem olikanem poslu: „Heil Hohenburger!“ Soditi po teh klicih, je za lahkoto domnati, od kod je prišla ta pisana družba. Prijatelji „Stajerca“ in „Marburgerce“, bodite ponosni na svoje!

* Strah božji. Vzgoja brez verskega temelja, je hiša, zidana na pesku. Nравnostni in vzgojni nauki brez verskega jedra, dajo nekaj zunanje okretnosti, imajo malce trdnosti toliko časa, dokler nosi otrok kratke hlačiice, oziroma kratko krilce. Ko pridejo pa leta izkušnje, se pa — žal — navadno pokaže, kako na trhljih nogah je slonelo vzgojno delo, ki ni bilo prešinjeno s stalnimi, verstvenimi nagibi in načeli. Prava vzgoja je sicer umetnost, toda tu in drugod je treba poiskati neko temeljno pravilo, ki naj bo podlaga nadaljnjega dela. In kaj nam nasvetuje knjiga modrosti, knjiga božje resnice, kot temelj prave vzgoje? Kratek je izrek, ki ga navaja vzgojitelj svetlo pismo: „Začetek modrosti je strah Gospodov.“ V strahu božjem so bili vzgojeni Izak, Jakob, Jožef, Samuel... Kjer ni strahu božjega, tudi ni strahu pred ljudmi. „Ako hočete, da postane človek satan v človeški podobi, da postane šiba za človeštvo, ako hočete, da postane zver, ki vse sveto z nogami tepta, ki vse dobro ruši, dajte mu najhujšo oliko, seznanite ga z vso učenostjo in umetnostjo, vzemite mu pa strah božji!“ Pomnimo: V hiši, kjer se ne moli, kjer prazniki nič več ne veljajo in se o cerkvenih rečeh in o duhovniških prezirljivo govori... tam je izginil strah božji, tu ni pričakovati dobre vzgoje.

* Strah pred katoliškim časopisjem je pri liberalcih vedno večji. V velikonočni številki „Slovenskega Naroda“ slika nek liberalček veliko moč katoliškega slovenskega časopisja med slovenskim ljudstvom. Moč naše organizacije, naše izobraževalno delo in razširjenost našega časopisja, se zdi liberalnim kolvodjem najbolj nevarno za duševni in telesni blagor liberalizma na Slovenskem. Prav imajo! Če se bo pridružilo naše ljudstvo povsod našim organizacijam in se bo izobraževalo ter širilo poštene, v katoliškem in narodnem duhu pisane liste, pa se bo o liberalizmu na Slovenskem govorilo, da je nekaj životarl, a je mirno zaspal... Somišljeniki, povečajte strah liberalcem s tem, da širite „Slov. Gospodarja“!

* Novo nevarnost za mladino pripravljajo svobodomiselnici. Na zadnjem shodu svobodomiselncev v

Düsseldorfu je bil sprejet nasvet, naj se priredi letak s sto vprašanji za otroke ter naj se da natisniti in razširiti v ogromnem številu. Vprašanja so dvoumna, zlobno zavita, pobrana iz raznih, doslej tiskanih knjig, ki vsebujejo verske dvome ter razne navidezne, zlobno zavite in neumne ugovore zoper razodete resnice sv. pisma stare in nove zaveze. Kakšen namen imajo svobodomiselnici s tem novim podjetjem, je jasno. To je nov, satansko-zloben napad na vero in krščansko vzgojo sedanje mladine. Načrt, ki si ga je izmislilo satansko sovraštvo do cerkve in do krščanske mladine, utegne imeti sila žalostne posledice, ako oblastva ne bodo preprečila razpečevanja. Katoliški vzgojitelji in kateheti pa vedo, kaj jim je storiti: Ne le svariti, ampak nuditi tečne in zdrave hrane mladini, da se napravi zatvornica preteči nevarnosti.

* Kaznovan skrunilec sv. razpela. Pred par tedni je delavec Ernest Križaj v Solkanu na Goriškem med preklinjevanjem Boga in duhovščine vzel v roke sv. razpelo in Kristusu z nožem izvrtal oči. Se isti večer pa mu je stroj odrezal v mlino prav isto roko, s katero je skrunil sv. razpelo. Ležal je nekaj časa v bolnišnici. Čakala ga je za njegov zločin tudi kazen posvetne pravice, ki pa ga ne more zažeti, ker so ga predpreteklo soboto našli na cesti ubitega. Bog se ne pusti zasramovati.

* Slovenska pesem se je razlegala povidmskih ulicah. Prijatelj našega lista nam je sporočil: V sredo, dne 3. aprila sem bil v laškem Vidmu. Sprehajaje se po starodavnih vidmskih ulicah in po Viktor Emanuelovem trgu, zadoni mi na uho slovenska pesem. V Vidmu, na Italijanskem, si vendar ne bo nihče upal peti slovenskih pesmi. In vendar je bilo res. Kdo je pel po vidmskih ulicah slovenske pesmi! Vojaki-novinci, naši beneški Slovenci, ki so imeli ta dan vojaški nabor v Vidmu. Cela vrsta jih je bila, in peli so po ulicah pristne slovenske pesmi. Mnogo Italijanov jih je gledalo in nihče jim ni rekel žalega. Mislim sem sam pri sebi: Saj je bolj varno, peti slovenske pesmi v laškem Vidmu, kakor pa v „laški“ Gorici. Govoril sem z nekaterimi mladeniči, ki so potrjeni v vojake. Vprašal sem jih, ali se ne boje, da bodo morali iti v vojsko v Tripolitanijo. Rekli so mi: „Za našega kralja damo kri.“ Povedali so mi tudi, da se že bori nekaj beneških slovenskih mladeničev s Turki. Rekli so mi tudi še: Ljubimo kralja in ljubimo naš slovenski jezik.

* Kratka pamet, kratek spomin, to so nasledki liberalnih laži. Tako zaručani so postali že celjski liberalci, da njihov spomin ne sega niti en mesec več nazaj. „Narodni List“ piše v zadnji številki, da je „Sl. Gospodar“ kriv, če se kje kdo postavi orožnikom po robu, pravi, da smo povzročili mi gonjo zoper orožnike. Naši čitatelji se gotovo boljše spominjajo kot pozabljivi liberalci, da je „Slov. Gospodar“ v letošnji 8. številki v članku „Ljudstvo in orožniki“, sklicujoč se na tozadevno razpravo, v kranjskem deželnem zboru, omenil, da orožniki ne postopajo povsod tako, kot bi bilo želeli. Navedli smo nekaj resničnih podatkov v tem oziru in pisali, da so poleg dobrih orožnikov tudi slabe izjeme. „Narodni List“ bi seveda rad postal ne samo glasilo liberalnih učiteljev, ampak tudi liberalnih orožnikov, zato sedaj zavija. Čestitamo! Liberalci bodo navsezadnje še nam pripisovali nesreče kakih nedolžnih liberalnih Alojzijevo pod kozolci in enake lepe storije.

* Amerikanci proti kartelom. V državi Wašington v Severni Ameriki bo sklenjena postava, po kateri je trgovskim ladijam prepovedano v mnogih pristaniščih nakladati blago za kartele, ki podražujejo potrebe ljudstva. S tem se hoče posamezne tovarnarje in veletrgovce nekako prisiliti, da bi izstopili iz kartelov.

* Čudno zborovanje. Poslanec angleške zbornice, Buckingham, je imel zborovanje z delavci. Ob koncu je vstal delavec in rekel: „Smatram pivo ne samo za zdravo ljudsko pijačo, ampak naravnost za življenjsko potrebo. Ali vi trdite, da je pivo nepotrebno za delavce, kakršni smo mi, in ali zahtevate resno, da se ga naj vzdržimo vsi delavci?“ Buckingham je mirno odgovoril: „Da“, in je vprašal delavce: „Ali ste že poskusili?“ Odgovorili so mu seveda: „Ne.“ Buckingham je nadaljeval: „V enem mesecu pridemo zopet skupaj. Med tem časom se naj jih nekaj pristočno odloči, da za poskušnjo ne bodo nič pili.“ Nekaj se jih je zgledalo za vodeno poskušnjo. Čez en mesec je bila dvorana nabito polna radovednežev. V tem se vzdigne voditelj vodene stranke in pove: „Po zadnjem zborovanju ni nobeden izmed nas pil niti kapljice kake opojne pijače. Prve dni se nam je zdela voda strašno prazna in brezokusna, in zelo smo se veselili spremembe, ki nam jo je nudila vsako jutro kava. To pa priznavamo, da se prvo soboto ob delopustu nismo čutili več tako utrujene. Še bolj se nam je godilo drug teden. Zapazili smo, da imamo boljši apetit, da smo bolj mirni, da so naše moči večje. V tem tednu se nihče od nas ni več izostal od dela, nobenemu ni bilo treba odtrgovati mezde, tako, da smo imeli 30 do 40 kron več v žepu kot navadno. Nadaljevali bomo, kar smo začeli.“

* Stanje sadonosnikov in vinogradov. Iz vseh dežel prihajajo poročila, da sadno drevje letos jako lepo cvete. Posebno v južnih deželah kaže sadno drevje izvrstno. V Galiciji, na Češkem, v Sleziji, Niziji in Gornjem Avstrijskem so pa razne vrste ranega sadnega drevja trpele vsled zadnjega mraza. Vinska trta pa kaže samo v naših in južnih krajih izobno, na severu, to je na Nizjem Avstrijskem, Moravskem in Češkem, so pa očesa na trtahi močno pozeblja. Uničeno je polovico vinskega pridelka za leto 1912.